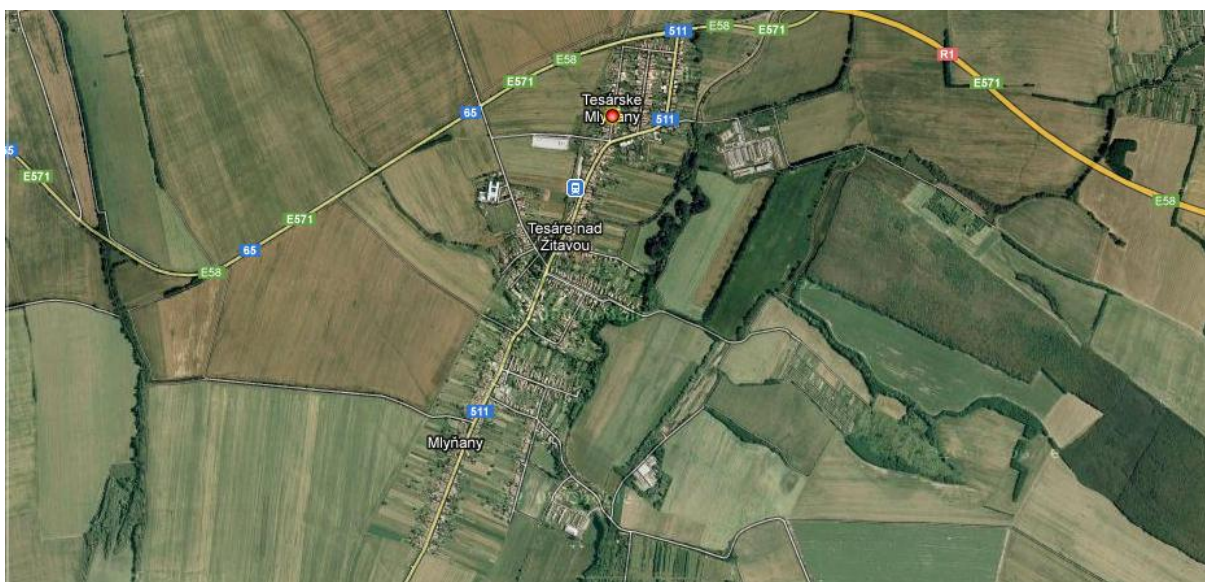

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE TESÁRSKE MLYŇANY (2014-2020)

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Tesárske Mlyňany na roky 2014 – 2020
Územné vymedzenie:	Nitriansky kraj, obec Tesárske Mlyňany
Územný plán obce schválený:	Nie
Dátum schválenia PHSR:	
Dátum platnosti:	
Verzia:	1.1
Publikovaný verejne:	

Obsah

Úvod	3
Časť A - Analytická časť	4
Časť A. I Analýza prostredia	4-24
Časť A.II SWOT analýza	25 -26
Časť B – Strategická časť	27 - 28
Časť C - Programová časť	29 -30
Časť D – Realizačná časť	31
D.I Východiská a popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii	31
D.II Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie	31-32
D.III Stručný popis komunikačnej stratégie	32-33
D.IV Systém monitorovania a hodnotenia	34
D.V Akčný plán na obdobie dvoch nasledujúcich rokov	34-36
Časť E – Finančná časť	37-40
Záver	41
Zoznam skratiek	43

ÚVOD

V súvislosti s novým programovým obdobím Európskej únie na roky 2014 – 2020 je nevyhnutné aktualizovať základné programové dokumenty, prostredníctvom ktorých je možné čerpať finančné prostriedky z Európskych štrukturálnych fondov na podporu rozvojových projektov a aktivít.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ďalej „PHSR“) je strednodobý rozvojový dokument vypracovaný na obdobie 2014 – 2020, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho vyššieho územného celku na území, ktorého sa obec nachádza. Je to programový dokument spracovaný na základe zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

PHSR obce Tesárske Mlyňany je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnom rozvojom pláne a v súlade s metodikou na vypracovanie príslušného PHSR pre obce v zmysle novely zákona o podpore regionálneho rozvoja schválenej vládou SR 18. júna 2014.

A. ANALYTICKÁ ČASŤ

Pri spracovaní analytickej časti PHSR obce Tesárske Mlyňany na roky 2014-2020 bola použitá metodika zberu štatistických údajov a ostatných dát zverejnených na portáli Štatistického úradu SR, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Zlaté Moravce a informácií obecného úradu Tesárske Mlyňany. Analýza sa skladá z tabuľkovej a textovej časti.

A.I Analýza prostredia

ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Obec Tesárske Mlyňany je súčasťou okresu Zlaté Moravce a Vyššieho územného celku Nitra.

Tab. 1 Základná charakteristika obce Tesárske Mlyňany	
Kód obce	500810
Názov okresu	Zlaté Moravce
Názov kraja	Nitriansky
Štatút obce	Obec
PSČ	951 76
Telefónne smerové číslo	037
Prvá písomná zmienka o obci	1075
Nadmorská výška (m.)	168
Celková výmera územia obce (m ²)	18 0007 276
Hustota obyvateľstva na km ²	97

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Nadmorská výška obce je 168 m .n. m. a radí sa k nižšie položeným obciam. Z hľadiska hustoty osídlenia patrí k stredne zaľudneným obciam.

HISTÓRIA OBCE

Súčasnú Tesárske Mlyňany vznikli spojením pôvodne samostatných obcí s vlastnou históriou – Tesáre nad Žitavou a Mlyňany.

Názov Tesáre nad Žitavou pochádza od podstatného mena tesár. Obec patrila k služobníckej osade s tesárskymi povinnosťami. Prvé zachované písomné zmienky pochádzajú z roku 1075, kde bola obec uvádzaná pod názvom Tazzar, neskôr Tessar (1209), Thescer (1275), 1773 (Tasare). Názov Barstazár – Teskovské Tesáre vznikol na začiatku 20. storočia počas maďarizácie, v roku 1931 dostala obec podľa polohy rozlišovací prívlastok a bola zadefinovaná ako Tesáry nad Žitavou. Jazyková úprava v názve obce na Tesáre nad Žitavou sa uskutočnila v roku 1948. Tesáre sa začlenili do uhorského štátu a stali sa majetkom kráľa, neskôr boli vo vlastníctve svätobeňadického kláštora, o čom svedčí aj zakladacia listina z roku 1075. Rozvoj obce narušil turecký pád v roku 1241. V ďalších rokoch bola obec viackrát vyplenená Turkami a zapojila sa do vojny v rámci protihabsburského povstania, čo

prinieslo hospodársky úpadok obce. Pre obyvateľov nastali neúrodné roky a hlad spojený s morovou epidémiou.

Obec Mlyňany sa v listinách vyskytovala v rôznych variantoch: Malonyan, Malonian (1209), Mominya (1221), Molonan (1246,1322,1344), Malinowi (1786), Maloňany, Mlýňany (18080). Základ pomenovania pochádza od slova mlyn, nachádzala sa tu mlynárska osada. Mlyňany vznikli južne od Tesár. V roku 1221 boli Mlyňany osadou služobníkov kráľa a mali povinnosť prevážať tovar a chrániť sklady. Následkom tureckých vpádov sa majiteľmi Mlynian stali zemanovia – v r. 1314 Peter z Plášťoviec, r. 1330 Kopaj, r. 1344 Mikuláš a Gregor Topolčiansky. Posledným feudálnym vlastníkom obce sa stal gróf Štefan Ambrózy.

PRÍRODNÉ POMERY

Prírodný potenciál vymedzuje geografická charakteristika, klimatické podmienky, geologické zdroje, pôdne podmienky, hydrologické podmienky, flóra a fauna.

Z **geografického hľadiska**, charakter katastra obce ovplyvňuje poloha obce v Žitavskej pahorkatine na rieke Žitava. Z hľadiska krajiny štruktúry prevládajú poľnohospodárske pozemky.

Obec patrí do teplej **klimatickej oblasti** so základnými klimatickými charakteristikami, ako sú:

- Priemerná ročná teplota je 11 °C.
- Priemerný ročný úhrn zrážok v dlhodobom priemere dosahuje približne množstvo, aké zodpovedá nadmorskej výške územia.
- Relatívna vlhkosť vzduchu za rok je 79 %.
- Prevládajúcim smerom vetra je severozápadný, v zimnom období severný.

Štruktúra pôdneho fondu

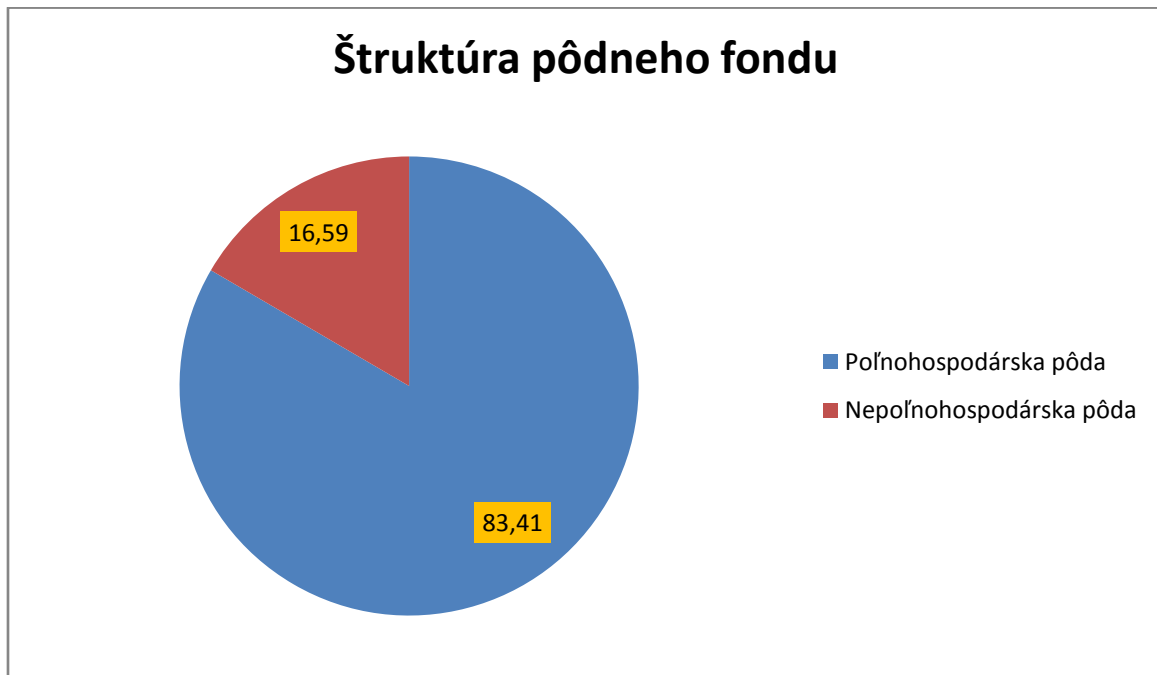
V katastri územia sa vyskytujú predovšetkým hnedozeme, hlavne v častiach chotára. Hnedozem sa vyskytuje v dvoch typoch: hnedozem typická a hnedozem oglejená. Na území obce sa nachádzajú 3 druhy pôd a ich kombinácie. Jedná sa o pôdy piesočnatohlinité (5 % rozlohy), hlinité (75 %) a ilovohlinité (20%). Územie obce je poľnohospodársky využívané, obyvatelia obce sa zaoberali najmä poľnohospodárstvom, ovocinárstvom a vinohradníctvom.

Z celkovej rozlohy obce 18 007 276 m² (1801 ha) tvorí:

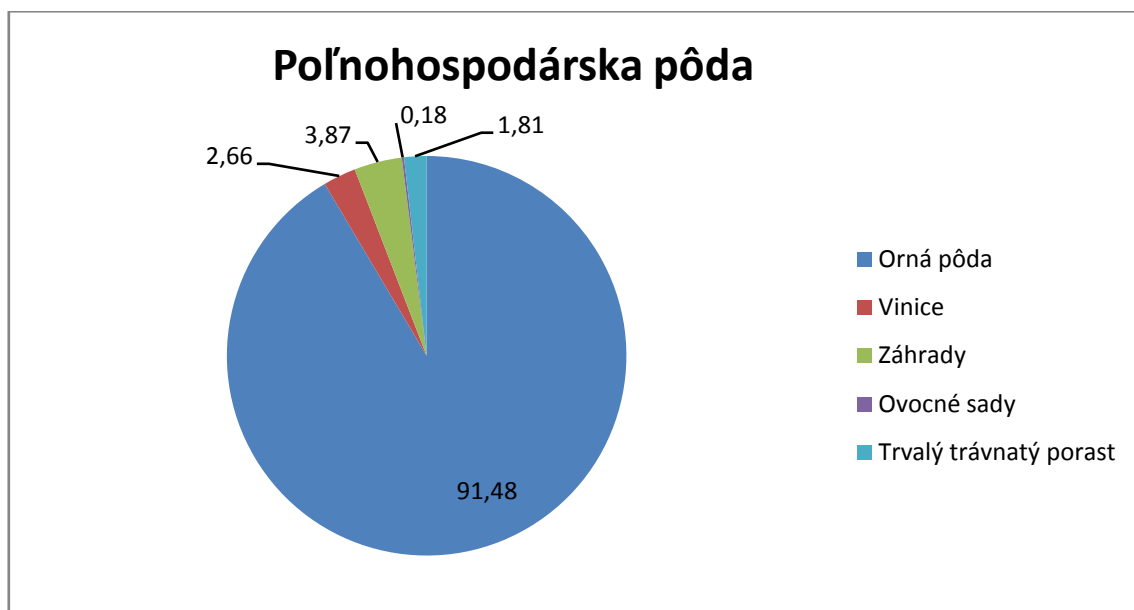
- **poľnohospodárska pôda** celkom 15 020 344 m² (83,41 %)
  - z toho 13 739 129 m² – orná pôda (91,48 %)
    - 400 286 m² – vinice (2,66 %)
    - 581 058 m² – záhrady (3,87 %)
    - 28 042 m² – ovocné sady (0,18 %)
    - 271 829 m² – trvalý trávnatý porast (1,81 %)

- **nepoľnohospodárska pôda** celkom 2 986 932 m² (16,59%)
  - z toho 571 697 – lesné pozemky (19,14 %)
  - 267 014 – vodné plochy (8,94 %)
  - 1 476 676 – zastavané plochy a nádvoría (49,44 %)
  - 671 545 – ostatné plochy (22,48 %)

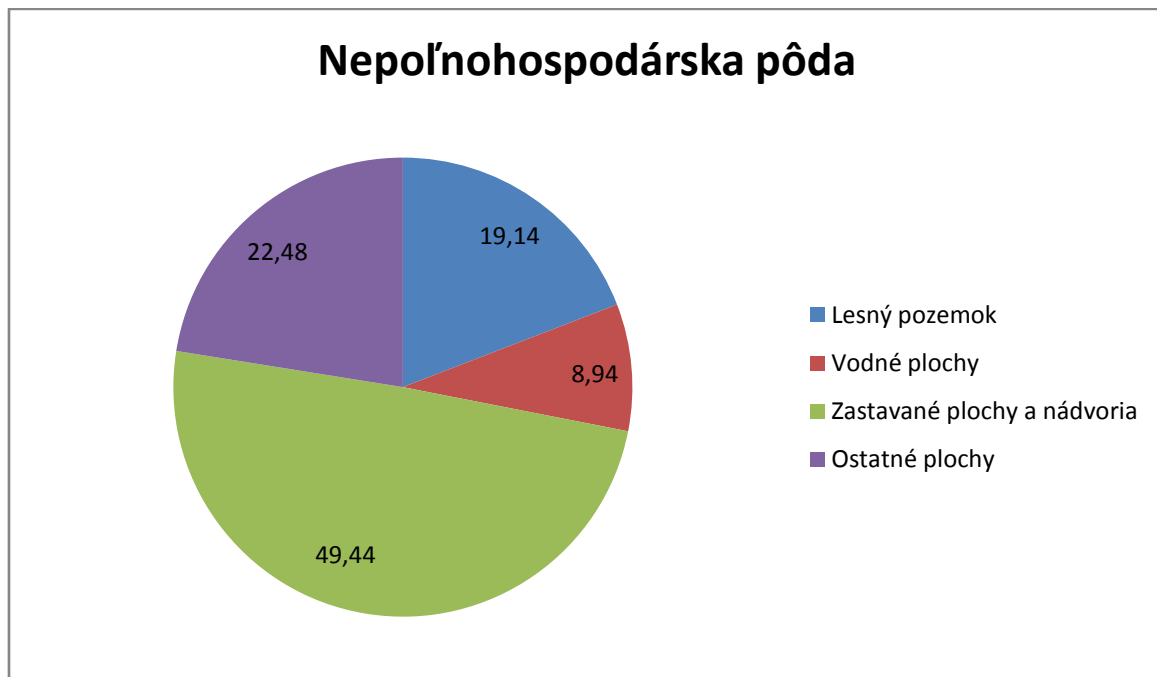
Graf č. 1: Štruktúra pôdneho fondu

Graf č. 2 : Poľnohospodárska pôda

Graf č. 3: Nepoľnohospodárska pôda

Zdroj: katasterportal.sk

Les

Les je intenzívne poľnohospodársky obrábaný, len vo východnej časti katastra sú malé plochy dubového lesa známeho ako „Starý háj“. Lesy v obci zaberajú približne 57 ha, čo predstavuje 3,2 % rozlohy katastrálneho územia.

Voda

Vodný tok pretekajúci cez obec je Žitava s prítokom Majerský potok. Koryto obce je upravené, aby nemohlo ohrozovať bezpečnosť obyvateľov počas povodní. Rieka pretína kataster obce severo – južným smerom približne na polovicu. Cez západnú časť katastrálneho územia preteká Čerešňový potok, ktorý sa však vlieva do Žitavy mimo sledovaného územia. Priemerný ročný prietok činí pre územie Tesárskych Mlynian 7,68 l/s. Hlavným zdrojom vodnosti sú dažďové a snehové zrážky. Na území obce sa nachádza aj vodná nádrž.

Kvalitu vody Žitavy značne ovplyvňuje poľnohospodárska činnosť a odpadové vody neodkanalizovanej časti mesta Zlaté Moravce a obcí nachádzajúcich na jej hornom toku. Celkovo možno konštatovať, že kvalita vody v Žitave sa rapídne zlepšuje v dôsledku postupného budovania obecných kanalizácií a čistenia odpadových vôd v obciach ležiacich v jej povodí.

Životné prostredie

Životné prostredie v obci je dobré, čo je dôsledok aj toho, že v blízkom okolí sa nenachádzajú väčšie zdroje majúce vplyv na znečisťovanie prostredia. Kontaminácia pôd, veterná alebo vodná

erózia nie sú v žiadnych lokalitách katastra. Na klímu dobre pôsobí to, že v blízkosti katastra sa nachádzajú lesy okolitých pohorí. Verejné priestranstvá v obci sú pravidelné čistené, obec zabezpečuje vývoz a likvidáciu tuhého komunálneho odpadu (kukanádoby 2x do mesiaca a veľké kontajnery podľa potreby).

Zásobovanie pitnou vodou je zabezpečené z verejného vodovodu, ktorý využíva väčšina obyvateľov. Odkanalizovanie a čistenie splaškových vôd sa zabezpečuje obecnou kanalizáciou a ČOV, čím sa v celej obci podstatne zlepšili životné podmienky a s tým aj kvalita žitia.

Dobré klimatické podmienky, vybudovaná infraštruktúra a taktiež dobrá dostupnosť za prácou sú jednou z predností územia

V území katastra obce sa nachádza aj časť maloplošného chráneného územia „Arborétum Mlyňany“, kde je vysadených 2 200 taxónov drevín z celého sveta a vyskytuje sa tu 80 druhov vtákov a 1 330 druhov motýľov.

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

V obci vykonáva svoju činnosť Obecný úrad Tesárske Mlyňany s počtom zamestnancov 10 obecného úradu, administratívny pracovníci, údržbár, pomocný pracovník, upratovačka, opatrovateľská služba. Štatutárnym orgánom je starosta obce. Rozhodovací orgán tvorí obecné zastupiteľstvo, ktoré pozostáva z 9 poslancov, ktorí boli volení priamou voľbou.

Zastupiteľstvo zriadilo tieto odborné poradné orgány:

- Komisia stavebná a komisia ochrany verejného poriadku
- Komisia sociálno-zdravotná a komisia vzdelávania, kultúry a športu
- Komisia finančná
- Komisia ochrany verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov

Obec prostredníctvom zriadeného spoločného obecného úradu vo Vrábľoch vykonáva prenesené kompetencie výkonu štátnej správy od 1. 3. 2012 pre oblasť územného plánovania a stavebného poriadku. Ostatné kompetencie vykonáva vlastnými kapacitami pracovníkov.

Kompetencie určené zákonom o rodine na úseku manželstva vykonávajú obec (civilný sobáš) a miestny Farský úrad Tesárske Mlyňany.

V obci funguje Základná škola Štefana Moysesu s 1 až 9 roč. s vyučovacím jazykom slovenským a materská škola.

Občiansku vybavenosť plní aj obecné zdravotné stredisko, v ktorom je ambulancia obvodného všeobecného lekára, zubná ambulancia a lekáreň. V obci sa taktiež nachádzajú predajne potravín, rozličného tovaru, pohostinstvá a reštaurácie.

Obecná technická infraštruktúra je pomerne dobre vybudovaná. V obci je zavedený zemný plyn a vybudovaný vodovod a kanalizácia. Verejné osvetlenie je zavedené vo všetkých častiach obce.

DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Územím obce neprechádzajú hlavné dopravné tepny Slovenska, významnými líniami sú preto cesty II. triedy. Obcou Tesárske Mlyňany prechádza štátna cesta II/511 – smer Vráble. Z obce sa dá napojiť na rýchlостnú cestu R1 – Tesárske Mlyňany – Nitra – Selenec. Dopravná infraštruktúra je dobrá, vzdialenosť od krajského mesta Nitra je 28 km, od okresného mesta Zlaté Moravce 2 km. V obci je najviac využívaná trasa po hlavnom cestnom ťahu. Z tohto dôvodu je tu vysoká hlučnosť.

Miestne komunikácie a chodníky sú v správe obce, sú vybavené verejným osvetlením. Cesty a chodníky sa rozširujú podľa finančných možností obce. Rozšírenie sietí je naplánované s ukončením realizácie projektov (ul. Ambrózyho a Podlužie).

Cestovanie je zabezpečené hromadnou dopravou a individuálne osobnými automobilmi. Pre autobusové spojenie je v obci vybudovaných 7 zastávok rovnomerne rozmiestnených po obci a jedna na ceste I. triedy E571 (Zlaté Moravce - Nitra). Dopravné komunikácie sú doplnené miestnymi komunikáciami, ktoré sprístupňujú jednotlivé časti extravilánu s intravilánom.

Obec Tesárske Mlyňany zároveň leží na železničnej trati spájajúcej Zlaté Moravce – Úľany nad Žitavou.

Zdroj: mapy.sk

ENERGETICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Elektrická energia je v obci zabezpečená ôsmimi transformačnými stanicami. Pre zásobovanie objektov je vybudovaná sekundárna nízkonapäťová elektrická sieť. Rozvody

z transformačných staníc sú vybudované hlavne ako vzdušné, čiastočne sú aj v zemi. Káblové vedenia sú uložené v zemi.

Obec Tesárske Mlyňany je od roku 1996 **plynofikovaná**, rozvodná sieť má dĺžku približne 10,5 km, na ktorú je napojených približne 90 % domácností.

Telefónna sieť pozostáva z pevnej siete, ktorú vlastní spoločnosť Slovak Telecom a mobilnej siete T-Mobile, Orange a O2. V obci je dostupnosť internetového pripojenia.

ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Likvidáciu tuhého komunálneho a separovaného odpadu zabezpečuje obec na základe zmlúv s Technickými službami mesta Zlaté Moravce, odpad je vyvážaný na autorizovanú skládku. V obci sa separuje papier, sklo, plasty, nebezpečný odpad a železo.

V sledovanom období 2004-2013 má produkcia odpadu striedavo stúpajúcu tendenciu. Zavedením separovania odpadu sa znížilo celkové množstvo odpadu. Náklady na likvidáciu neseparovaného odpadu sa zvýšili. Obec riešila tento problém v roku 2012, a to zvýšením poplatkov za vývoz komunálneho odpadu.

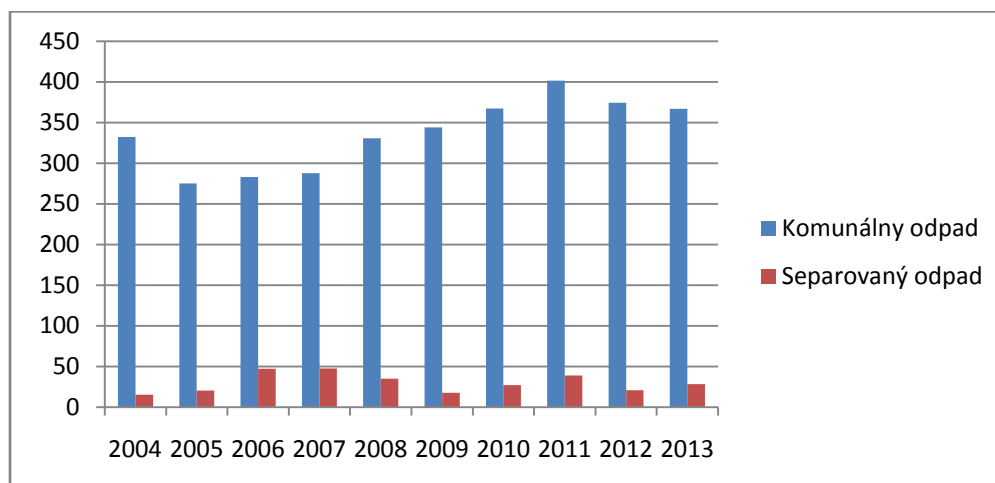
Obec v budúcnosti plánuje vybudovať na svojom území zberný dvor odpadov.

Tabuľka č. 2 Vývoj množstva TKO v obci

Obdobie/ Odpad	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Komunálny odpad v tonách	332,4	275,2	283	287,79	330,71	344,05	367,5	401,47	374,42	366,84
Separovaný odpad v tonách	15,5	20,4	47,1	47,5	35,2	17,8	27,16	38,8	20,89	28,44

Zdroj: OcÚ Tesárske Mlyňany

Graf č. 4. Vývoj množstva komunálneho a separovaného odpadu v tonách

Bývanie

Dôležitým faktorom pre rozvoj obce je vytvorenie predpokladov pre individuálnu bytovú výstavbu a výstavbu bytov. Obec sa aj takýmto spôsobom snaží pritiahnúť do obce nových obyvateľov, prípadne zabrániť neželanej migrácii obyvateľstva z obce do miest. V obci sa nachádza spolu 496 obydľí, z toho 489 obývaných domov. Z viacerých rodinných domov sa stali chalupy na víkendové pobyty.

Na verejný **vodovod** je napojených približne 90 % obyvateľov. Podľa odhadov má plyn 80% obyvateľov a na **kanalizáciu** je napojených asi 70 %.

Školstvo

V obci sa nachádza Základná škola Štefana Moysesu s 1 až 9 roč. s vyučovacím jazykom slovenským. V súčasnosti má škola 202 žiakov v 10 triedach. Základná škola má svoju právnu subjektivitu. Zároveň je v obci jedna materská škola, ktorú v súčasnosti navštevuje 50 detí. Materskú školu prevádzkuje obec. Materská aj základná škola sú vhodne umiestnené, dochádzka do školských zariadení je bezpečná. Základnú školu navštevujú žiaci z Tesárskych Mlynian, Slepčian, Viesky nad Žitavou a Choče. V roku 2012 v rámci projektu rekonštrukcia a skvalitnenie podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu boli renovované priestory v základnej škole.

Zdravotníctvo

V obci je zabezpečená základná zdravotná starostlivosť. Nachádza sa tu všeobecný lekár pre dospelých, stomatologická ambulancia a lekáreň. Pohotovostná služba je dostupná v Zlatých Moravciach. Odborná starostlivosť je zabezpečovaná v Zlatých Moravciach, Vrábľoch, prípadne v Nitre.

Súčasnú zdravotnú stredisko dostatočne zabezpečuje zdravotnú starostlivosť pre väčšinu obyvateľstva.

Sociálna starostlivosť

V obci je zabezpečená sociálna starostlivosť vo forme donášky obedov dôchodcom. Sociálna starostlivosť je poskytovaná v meste Zlaté Moravce. Obec v súčasnosti nemá predpoklady na vybudovanie plôch a objektov zabezpečujúcich potreby sociálnej starostlivosti.

Služby obyvateľstvu

V obci sa nachádzajú predajne potravín, rozličného tovaru, drogéria, pohostinstvá. a reštaurácie, kaderníctvo. Občania majú možnosť využiť na väčšie nákupy a iné služby, ktoré nie sú poskytované v obci mesto Zlaté Moravce, prípadne Nitru.

Slovenská pošta má v obci pobočku, ktorá je otvorená každý pracovný deň. Bankové služby zabezpečuje bankomat Poštovej banky, ktorý je umiestnený na pošte.

Na kultúru v obci slúži Kultúrny dom a kultúrne stredisko služieb, ktoré sú vo vlastníctve obce. V kultúrnom dome bývajú kultúrne podujatia, ako deň matiek, divadelné predstavenie, deň úcty k starším, Mikuláš atď. Kultúrne stredisko služieb majú možnosť občania využiť ako miestnosť na oslavu narodenín. V kultúrnom stredisku je zriadená obecná knižnica, ktorá býva otvorená 2x do týždňa. Knižnica zapožičiava knihy pre všetky vekové kategórie.

Potrebnú občiansku vybavenosť dopĺňajú dva cintoríny a domy smútku. V obci sa nachádza rímskokatolícky kostol Zvestovania Panny Márie a farský úrad.

Obr. č. 2. Rímsko-katolícky farský kostol

Zo športov má v obci dlhoročnú tradíciu futbal – ŠK Tesárske Mlyňany, stolný tenis – STO Tesárske Mlyňany a hasičské súťaže – DHZ Tesárske Mlyňany. Obec má dve futbalové ihriská, jedno je využívané pre účely Základnej školy a kultúrno-spoločenské akcie. Druhé je využívané športovcami, nachádza sa tu aj multifunkčné ihrisko.

Sociálna charakteristika – ľudské zdroje

Základné demografické údaje – charakteristika obyvateľstva

Vývoj počtu obyvateľov v obci Tesárske Mlyňany

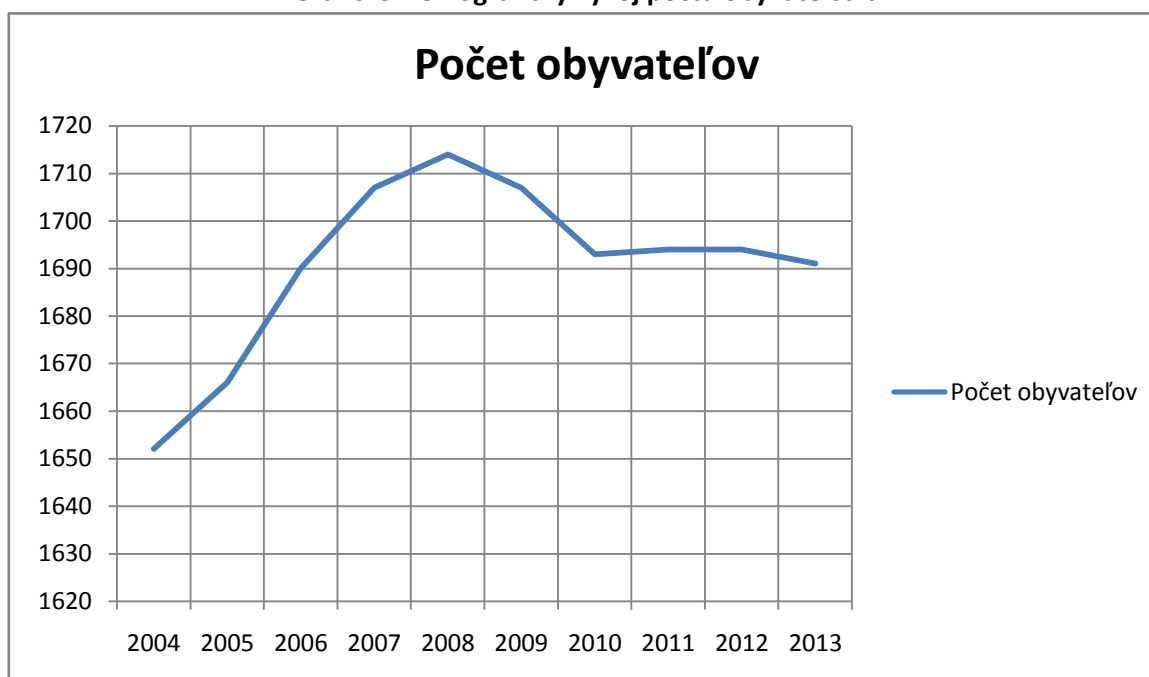
Obec Tesárske Mlyňany patrí počtom obyvateľov k väčším obciam Zlatomoraveckého okresu. Z hľadiska posúdenia demografického vývoja obce Tesárske Mlyňany môžeme konštatovať, že obec má dobrú geografickú polohu, je v blízkosti rýchlostnej cesty R1, miest Zlaté Moravce, Nitra, preto môžeme predpokladať nárast obyvateľov (pristáhovanim).

Na základe tabuľky získanej zo štatistického úradu SR možno konštatovať, že za posledné roky je situácia viac-menej stabilná.

Tabuľka č. 3 Demografický vývoj počtu obyvateľstva r. 2004 - 2013

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Muži	808	813	825	836	846	848	840	845	850	852
Ženy	844	853	865	871	868	859	853	849	844	839
Spolu	1652	1666	1690	1707	1714	1707	1693	1694	1694	1691
Muži %	48,91	48,80	48,82	48,97	49,36	49,68	49,62	49,88	50,18	50,38
Ženy %	51,09	51,20	51,18	51,03	50,64	50,32	50,38	50,12	49,82	49,62

Graf č. 5 Demografický vývoj počtu obyvateľstva

Vývoj ukazovateľa **prirodzeného prírastku** obyvateľstva v obci v sledovanom období vykazuje negatívny trend. Počet zomrelých v obci prekračuje počet živonarodených obyvateľov, až v roku 2013 nastala zmena a prirodzený prírastok mal plusovú hodnotu.

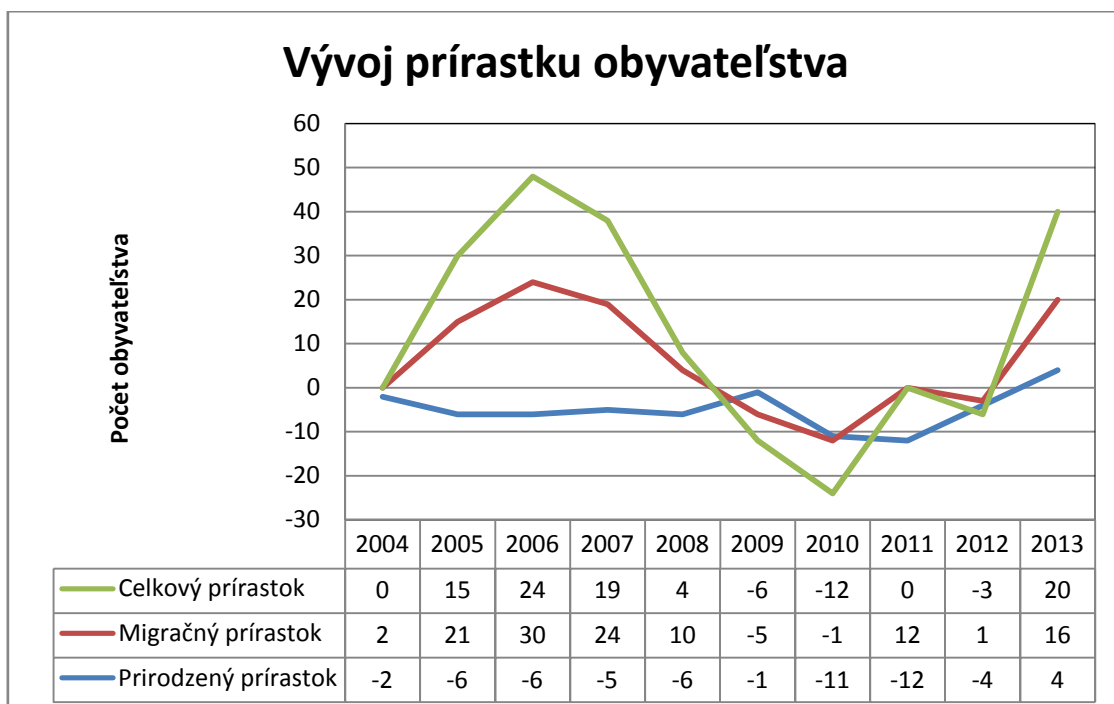
Migrácia obyvateľstva, t.j. rozdiel medzi prísťahovanými a odsťahovanými obyvateľmi vykazuje pozitívny vývoj v obci. Najväčší prírastok bol v roku 2006, keď predstavoval výslednú hodnotu 30 obyvateľov.

Tabuľka č. 4 Vývoj počtu obyvateľstva

Ukazovateľ/ Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Narodení	17	18	11	14	20	17	7	12	16	22
Zomrelí	19	24	17	19	26	18	18	24	18	18
Prírodný prírastok	-2	-6	-6	-5	-6	-1	-11	-12	-4	4
Prísťahovaní	20	34	50	46	46	24	24	31	21	35
Odsťahovaní	18	13	20	22	36	29	25	19	20	19
Migračný prírastok	2	21	30	24	10	-5	-1	12	1	16
Celkový prírastok	0	15	24	19	4	-6	-12	0	-3	20

Zdroj: OcÚ Tesárske Mlyňany

Graf č. 6 Vývoj prírastku obyvateľstva

Veková štruktúra obyvateľstva obce

Na základe získaných štatistických údajov zo sčítania obyvateľstva, domov a bytov z roku 2011, bol počet obyvateľov obce 1683, z toho 839 mužov a 844 žien:

- V produktívnom veku (15-59) bolo 1122 obyvateľov, z toho 594 mužov a 528 žien
- V poproduktívnom veku (nad 60) bolo 327, z toho 118 mužov a 209 žien.

Tabuľka č. 5 Veková štruktúra obyvateľstva obce

Veková kategória	0-14 r.	15-59 r.	nad 60. r	Spolu
Spolu	234	1122	327	1683
%	13,9	66,67	19,43	100

Zdroj: SODB 2011

Graf č.7 Veková štruktúra obyvateľstva

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Vzdelanostná úroveň obyvateľstva v Tesárskych Mlyňanoch je pomerne dobrá. Počet občanov s vysokoškolským vzdelaním sa zvýšil oproti roku 2001 (3,18 %) o necelé 4% na 7,13 %. Zo stredoškolského vzdelania tvorí najväčšie percento učňovské bez maturity (19,25) a úplne stredné odborné s maturitou (19,01)

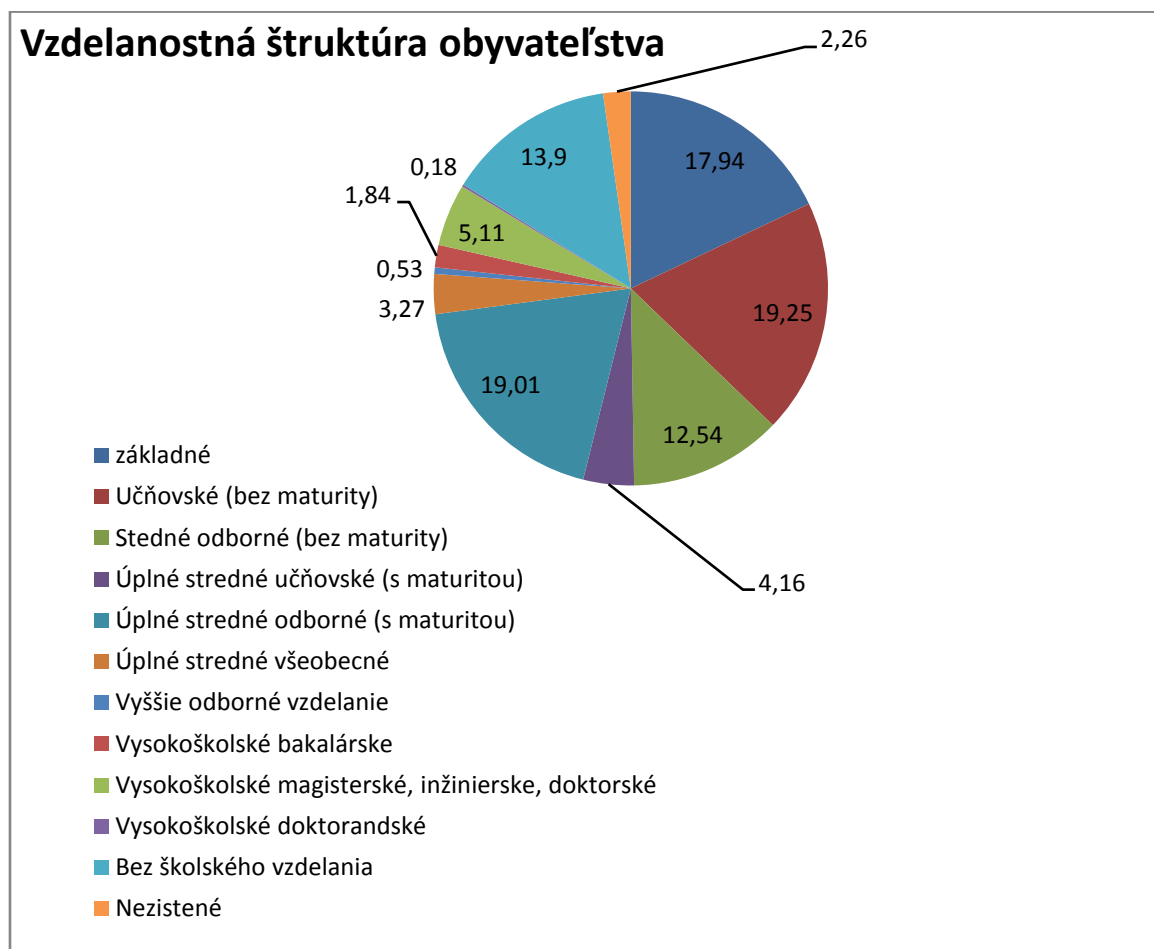
Tabuľka č. 6 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Vzdelanie	Počet	%
Základné	302	17,94
Učňovské (bez maturity)	324	19,25
Stredné odborné (bez maturity)	211	12,54

Úplné stredné učňovské (s maturitou)	70	4,16
Úplné stredné odborné (s maturitou)	320	19,01
Úplné stredné všeobecné	55	3,27
Vyššie odborné vzdelanie	9	0,53
Vysokoškolské bakalárske	31	1,84
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	86	5,11
Vysokoškolské doktorandské	3	0,18
Bez školského vzdelania	234	13,9
Nezistené	38	2,26

Zdroj: SODB 2011

Graf č.8 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Národnostná štruktúra

Z hľadiska národnostného zloženia má slovenskú národnosť 1598 obyvateľov, čo predstavuje podiel 94,95 %. Zastúpenie občanov hlásiacim sa k iným národnostiam je uvedené v tabuľke:

Tabuľka č. 7 Národnostná štruktúra obyvateľstva

Národnostné zloženie	Slovenská	Maďarská	Ruská	Ukrajinská	Česká	Ostatné a nezistené	Spolu
Počet obyvateľov	1598	1	3	3	10	68	1683
%	94,95	0,06	0,18	0,18	0,59	4,04	100

Religiózna štruktúra obyvateľstva

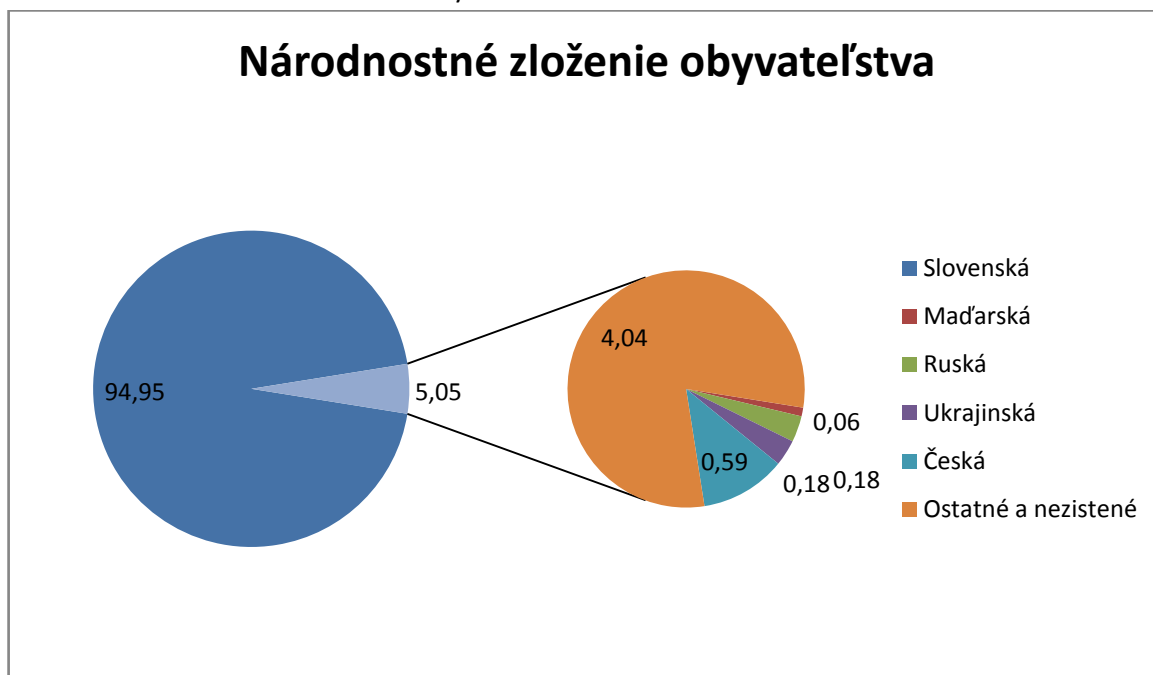
Dominantným vierovyznaním v obci je rímsko-katolícke, ku ktorému sa hlási 87,58 %. Druhým v poradí je obyvateľstvo bez vyznania a následne iné a nezistené vyznania. Ostatné registrované cirkvi majú veľmi nízke zastúpenie.

Tabuľka č. 8 Religiózna štruktúra obyvateľstva

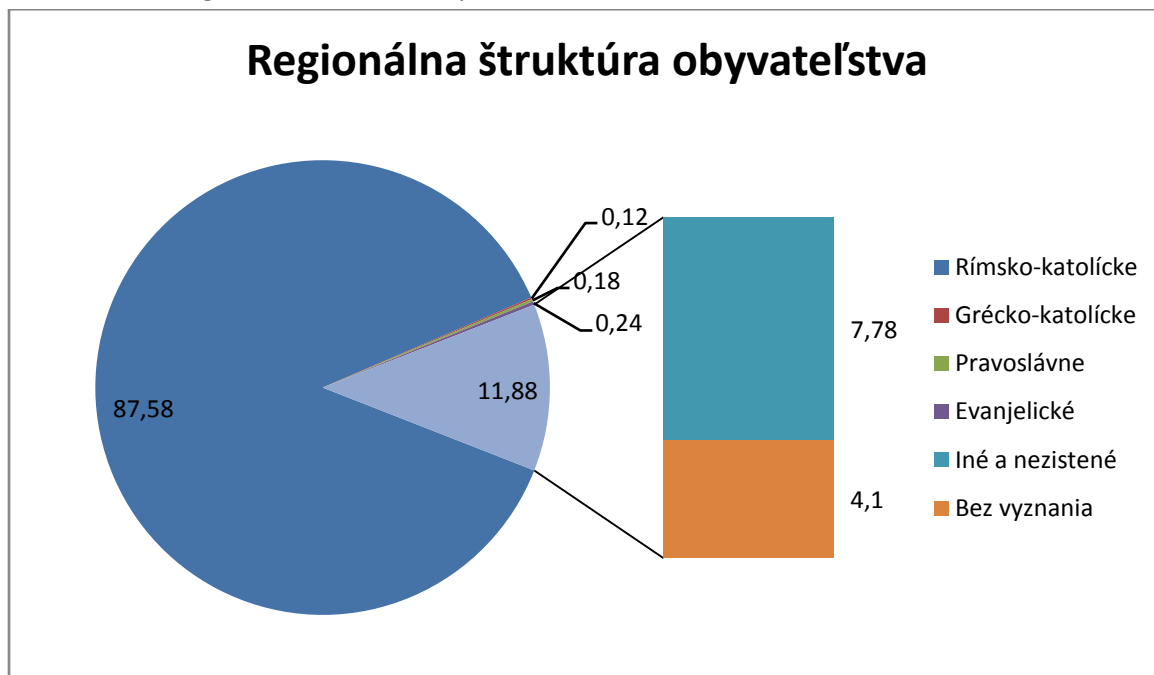
Náboženské vyznanie	Rímsko-katolícke	Grécko-katolícke	Pravoslávne	Evanjelické	Iné a nezistené	Bez vyznania	Spolu
Počet obyvateľov	1474	2	3	4	131	69	1683
%	87,58	0,12	0,18	0,24	7,78	4,1	100

Zdroj: SODB 2011

Graf č. 9 Národnostné zloženie obyvateľstva

Graf č. 10 Regionálna štruktúra obyvateľstva

EKONOMICKÁ AKTIVITA OBYVATEĽSTVA

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo je dôležité pre ekonomický rozvoj obce. Túto zložku tvorí 813 obyvateľov, z celkového počtu obyvateľov 1693 predstavuje 48,31 % populácie.

Tabuľka č. 9 Štruktúra obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity

Ekonomická aktivita	Počet obyvateľov	Podiel na obyvateľoch s trvalým bydliskom v obci v %
Pracujúci (okrem dôchodcov)	681	40,46
Pracujúci dôchodcovia	14	0,83
Osoby na materskej dovolenke	8	0,48
Osoby na rodičovskej dovolenke	32	1,90
Nezamestnaní	110	6,54
Študenti stredných škôl	88	5,23
Študenti vysokých škôl	39	2,32
Osoby v domácnosti	9	0,53
Dôchodcovia	360	21,40
Príjemcovia kapitálových príjmov	2	0,12
Deti do 16 rokov	262	15,57
Iná	15	0,88
Nezistená	63	3,74
Ekonomicky aktívni (celkom)	813	48,31
Spolu	1683	100

Zdroj: SODB 2011

Ekonomická štruktúra vytváraná verejným a súkromným sektorom

Väčšina obyvateľstva je zamestnaná vo firmách v blízkosti, ako Zlaté Moravce, Vráble, Nitra. Určitá časť dochádza do zamestnania do hlavného mesta, ale i zahraničia. Najväčšiu ekonomickú základňu vytvára verejná správa, obecny úrad zamestnáva 39 ľudí. Z toho na obecnom úrade pracujú 10, v základnej škole 23 a v materskej škole 6. Najväčším podnikateľským subjektom je Agropol 5TM, s.r.o., ktorý sa zaoberá rastlinnou výrobou a využíva väčšinu poľnohospodárskej pôdy v obci.

V obci prevláda remeselná činnosť, ktorú vykonávajú nasledovný živnostníci:

- Autoservis (Chren, Krajči)
- Čalúnnictvo (Peter Vaňo)
- Kominárstvo (Straka)
- Montáž plynu, kúrenia a vody (Jozef Koprda, František Valent)
- Predaj okrasných drevín (Arborétum Mlyňany, Weigela, Ing. Forgáč)
- Kaderníctvo
- Tesári (bratia Dankoví, Marián Čikel, Ľubomír Danko, Jozef Kuric, Ján Nemeč)
- Klampiarstvo (Milan Ševčík)
- Elektrikári (Vladimír Forgáč ml., Marián Solčiansky)

KULTÚRA OBCE

Medzi kultúrne pamiatky obce patria:

- Katolícky kostol Zvestovania Panny Márie
- Kaplnka Božského srdca Ježišovho, ktorá bola postavená v roku 1994
- Kaplnka Sedembolestnej Panny Márie, ktorá bola rekonštruovaná v roku 2014,
- Kaplnka Sv. Urbana,
- Mlyniarska zvonica
- Hrob arcibiskupa Mons. RNDr. Júliusa Gábriša
- Farská sýpka, rekonštruovaná v roku 2011, využívaná ako obecné múzeum

Významné osobnosti obce:

- arcibiskup Mons. RNDr. Július Gábriš, rodák (v roku 2014 bol po arcibiskupovi pomenovaný obecný park)
- Biskup Štefan Moyses, pôsobiaci v našej farnosti (po biskupovi bola pomenovaná Základná škola Štefana Moysesesa)
- Dr. Štefan Ambrózy – Migazzi – zakladateľ arboréta Mlyňany

Foto č. 3 Pomenovanie parku Mons. RNDr. Júliusa Gábriša

Kultúrne aktivity v obci

- Obecno-fašiangová zabíjačka
- Stavanie 1. Mája
- Večierok pre seniorov
- Divadelné predstavenia
- Deň detí
- Súťaž vo varení guláša
- VariCup
- Hodové slávnosti
- Deň úcty k starším
- Mikuláš
- Privítanie novonarodených občanov obce
- Silvester
- Plesy (farský, športový, maškarný)
- Slávnosti sv. Urbana

Organizácie podieľajúce sa na dianí v obci:

- Zväz záhradkárov
- DHZ Tesárske Mlyňany
- Jednota
- Poľovnícke združenie

- OZ Ambrózyho deti
- ŠK Tesárske Mlyňany
- STO Tesárske Mlyňany

MAJETOK OBCE

Celková hodnota majetku obce Tesárske Mlyňany k 31.12.2013 bola 3 144 270,- eur.

Tabuľka č. 10 Majetok obce

Druh majetku	2011 (EUR)	2012 (EUR)	2013 (EUR)
Neobežný majetok, z toho:	2 588 439	3 292 461	3 056 027
Dlhodobó nehmotný majetok	-	-	88 296
Dlhodobó hmotný majetok	2 278 972	2 982 994	2 658 264
Dlhodobó finančný majetok	309 467	309 467	309 467
Obežný majetok, z toho:	45933	49 156	81 374
Finančný majetok	21 932	25 189	57 089
Celková hodnota majetku	2 634 372	3 341 617	3 144 270

Zdroj: OcÚ Tesárske Mlyňany

Rozpočet obce, finančná a daňová sila

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce je rozpočet. Rozpočet obce bol k 31.12.2013 prebytkový.

Tabuľka č. 11 Rozpočet obce

Druh príjmu	2011	2012	2013
Bežné príjmy	1 174 199	939 190	955 197
Kapitálové príjmy	717	3 400	8 000
Príjmové finančné operácie	20 072	20 511	26 747
Príjmy spolu	1 194 988	963 101	1 020 225
Bežné výdavky	381 494	385 959	427 471
Kapitálové výdavky	301 645	15 936	23 642
Výdavkové finančné operácie	91 363	124 197	79 165
Výdavky spolu	774 502	526 092	954 864,34

Vonkajšie prostredie ovplyvňujúce obec je určované Európskou úniou a legislatívou Slovenskej republiky. V danej oblasti je relevantný najmä Národný plán reforiem Slovenskej republiky platný pre roky 2014 a 2015. Jedná sa o opatrenia, ktorým sa vláda zaviazala plniť v nasledujúcom období:

Konsolidačné opatrenia 2015-2017:

- Zachovanie výnosu a zvýšenie úspešnosti DPH.
- Registračné pokladnice pre lekárov a iné profesie.
- Zrážková daň na finančných a nefinančných benefity od farmaceutických spol. pre lekárov.
- Ročné zúčtovanie Sociálnej poisťovne.
- Úspory na mzdách (ESO).
- Úspory na medzispotrebe (ESO).

Efektívnosť verejných výdavkov:

- Transformácia a zlučovanie podriadených organizácií kapitol štátneho rozpočtu v rámci ESO.
- Zlepšenie finančného riadenia a hospodárenia poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.
- Vyrovnané hospodárenie fakultných a univerzitných nemocníc.
- Implementácia prvej fázy e-health eSO1.
- Výdavkové priority - zvýšenie miezd učiteľom, zamestnancom úradov práce, kapacít materských škôl.
- Výstavba diaľnic.

Boj proti daňovým podvodom a analytické kapacity:

- Tretia etapa akčného plánu formou opatrení na zlepšenie výberu daní: najmä centralizácia informácií z mýtného systému, registra motorových vozidiel a obyvateľstva, prístup k informáciám o účtoch prešetrovaných osôb a firiem.
- Zavedenie insolvenčného registra, registra diskvalifikovaných osôb a ratingu daňových subjektov. Okrem toho sa zriadia špecializované senáty na krajských súdoch so zameraním na daňovú oblasť.
- Posilnenie analytických kapacít a vybudovanie analytickej jednotky na Finančnej správe SR.
- Zverejňovanie platenia DPPO.

Služby zamestnanosti, dlhodobá nezamestnanosť:

- Prioritizovanie poradenských a individualizovaných verejných služieb zamestnanosti vrátane zvýšenia ich administratívnych kapacít s cieľom zlepšenia prístupu k zamestnaniu pre dlhodobo nezamestnané osoby, pracovníkov s nízkou kvalifikáciou, starších ľudí a žien.
- Poskytovanie kariérneho poradenstva pre dospelých na zlepšenie uplatniteľnosti na trhu práce.
- Centralizácia databázy uchádzačov o zamestnanie a poberateľov sociálnych dávok, kompletizácia a prepojenie s relevantnými inštitúciami.
- Analýza čistej účinnosti a efektívnosti výdavkov jednotlivých opatrení aktívnej politiky trhu práce.
- Posilnenie finančných motivácií zamestnať sa - súbeh dávky v hmotnej núdzi a mzdy.

Predškolské zariadenia:

- Budovanie nových zariadení služieb starostlivosti o dieťa.
- Rozšírenie kapacít materských škôl, rozšírenie existujúcich foriem výchovy a vzdelávania o prípravné triedy materskej školy a zvýšenie časovej dotácie pre predškolské vzdelávanie.

Nezamestnanosť mladých:

- Prijatie systému záruk pre mladých ľudí do 29 rokov.
- Identifikácia sektorovej potreby zručností na trhu práce a dopytu po kvalifikovanej pracovnej sile prostredníctvom Národnej sústavy povolání.

Odborné vzdelávanie a postavenie učiteľov:

- Zvyšovanie miezd učiteľov.
- Lepšie zapojenie zamestnávateľov a zamestnávateľských zväzov do systému odborného vzdelávania a prípravy, podpora odbornej praxe žiakov vykonávanej priamo v podnikoch a zmeny v normatívnom financovaní odborného regionálneho školstva s cieľom posilniť kvalitu odborného vzdelávania.

Marginalizované rómske komunity:

- Zvyšovanie počtu asistentov učiteľov.

- Vydávanie učebníc a učebných textov v slovenskom a v rómskom jazyku.

Výskum a vývoj:

- Opatrenia z Akčného plánu stratégie RIS3.

Transparentnosť regulácie sieťových odvetví:

- Hodnotenie potreby ďalšej regulácie.
- Zverejňovanie analýzy ku všetkým zásadnejším zmenám politík regulačného obdobia.
- Vybudovanie dátového centra na webovom sídle URSO.

Prepájanie sústav a sietí:

- Prepojenie plynárenských sietí s Poľskom a Maďarskom.
- Prepojenie elektrizačných sústav s Maďarskom.

Energetická efektívnosť v podnikoch:

- Podpora energetických auditov pre malé a stredné firmy.
- Implementácia smernice o energetickej efektívnosti.

Verejná služba:

- Reforma štátnej služby.
- Model prevádzky Integrovaných obslužných miest.
- Grantový program pre posilnenie analytických kapacít vo VS.
- ESO - Efektívna, spoľahlivá a otvorená štátna správa.

Justícia:

- Skrátenie dĺžky súdneho konania.
- Elektronický súdny spis.
- Zavedenie elektronickej Zbierky zákonov SR.

Zdroj: Národný program reforiem Slovenskej republiky 2014, strana 24, 25.

A.II SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Prírodné zdroje, životné prostredie a poloha</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poloha obce - Dobrá dostupnosť do okolitých miest (Vráble, Zlaté Moravce, Nitra) - Poľnohospodárska pôda - Obecný vodovod, kanalizácia - Pamiatky v okolí - Arborétum Mlyňany <p>Ľudské zdroje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Migračný prírastok obyvateľov (počet prisťahovaných je vyšší) - 66,67 % obyvateľstva v produktívnom veku - Dobrá vzdelanostná úroveň obyvateľstva - Ochota časti ľudí podieľať sa na dianí v obci - Kultúrno – spoločenská aktivita obce - Práca pre nezamestnaných formou aktivačnej činnosti <p>Infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plynofikácia obce - Elektrická energia - Telefónna sieť - Verejný vodovod a kanalizácia - Vhodné pozemky na bytovú výstavbu - Základná a materská škola - Základná zdravotná starostlivosť - Opatrovateľská služba (donáška obedov) <p>Ekonomika</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ekonomickí aktívni obyvatelia	<p>Prírodné zdroje, životné prostredie a poloha</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatok lesov <p>Ľudské zdroje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prirodený prírastok obyvateľstva (vyššia úmrtnosť) <p>Infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Náklady na likvidáciu odpadu - Vysoké náklady na prevádzku ČOV - Odborná starostlivosť v okresnom meste - Dobudovanie miestnych komunikácií v obci - Vybudovanie obytnej zóny <p>Ekonomika</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obyvatelia odchádzajúci za prácou do iných miest - Chýbajú niektoré služby

<ul style="list-style-type: none"> - Podnikateľské subjekty v obci (dane a poplatky) - Majetok vo vlastníctve obce je čiastočne rekonštruovaný - Prebytkový rozpočet obce 	
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - Bytová výstavba - Dobudovanie komunikácií a chodníkov - Rekonštrukcia budov vo vlastníctve obce - Rozvoj poľnohospodárskej činnosti (väčšia zamestnanosť) - Rozvoj cestovného ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> - Migrácia obyvateľov za prácou - Financovanie zo štátu - Zvyšujúci sa nezájem obyvateľov o dianie v obci - Stagnácia miestnej ekonomiky - Stagnácia regionálnej ekonomiky

B. STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Tesárske Mlyňany nadväzuje na analytickú časť. Pozostáva z vízie, strategických cieľov, prioritných oblastí a opatrení, ktoré budú podporované v rámci programu rozvoja a budú rozpracované v programovej časti do aktivít a projektov.

„Víziou obce Tesárske Mlyňany je prostredníctvom využitia vnútorného potenciálu obce, zabezpečiť vhodné podmienky pre bývanie obyvateľov, príprava na príchod nových obyvateľov a zlepšenie technickej infraštruktúry v súčinnosti s ochranou životného prostredia.“

Strategické ciele - definovanie:

SOCIÁLNA POLITIKA:

- Sociálne služby a sociálna infraštruktúra (sociálna, bytová a zdravotnícka)
- Kultúra a šport

HOSPODÁRSKA POLITIKA:

- Technická infraštruktúra a služby verejnej správy

ENVIROMENTÁLNA POLITIKA:

- Odpadové hospodárstvo
- Vodné hospodárstvo

Sociálna politika – zahŕňa oblasť školstva a vzdelávania, sociálne služby a infraštruktúru, kultúru a šport

Hospodárska politika - pozostáva z rozvoja dopravnej (miestne komunikácie, chodníky) a ostatnej infraštruktúry (rozhlas, osvetlenie)

Environmentálna politika – zameriava sa na odpadové hospodárstvo, vodné hospodárstvo, ochrana a tvorba zložiek životného prostredia (zeleň v meste, zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov a pod.), na ochranu prírody a krajiny.

Tabuľka č. 13 Strategické ciele

Prioritná oblasť	Prioritná oblasť 1 (PO1) Sociálna politika	Prioritná oblasť 2 (PO2) Hospodárska politika	Prioritná oblasť 1 (PO1) Environmentálna politika
Cieľ	Zvyšovanie kvality a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb. Podpora kultúrneho, športového a sociálneho života v obci	Skvalitnenie dopravnej a ostatnej infraštruktúry, modernizácia školských a kultúrnych zariadení	Znižovanie rizika vzniku negatívnych dopadov, ktoré vplývajú na kvalitu života obce
	• Sociálne služby a sociálna infraštruktúra	• Technická infraštruktúra	• Odpadové hospodárstvo

	<ul style="list-style-type: none"> • Kultúra a šport 	<p>a ostatná infraštruktúra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vodné hospodárstvo (voda, kanalizácia) • Ochrana a tvorba zložiek životného prostredia
Opatrenia	<p>1.1 Zaistenie dostupnosti a variability sociálnych služieb</p> <p>1.2 Podpora kultúrneho, športového a spolkového života</p> <p>1.3 Modernizácia školských a kultúrnych zariadení</p>	<p>2.1 Modernizácia a rekonštrukcia II. III. tr. a napojenie na nadradenú dopravnú infraštruktúru</p> <p>2.2 Budovanie cyklistickej infraštruktúry</p> <p>2.3 Podpora modernizácie zariadení sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti</p> <p>2.4 Modernizácia verejného osvetlenia v obci</p> <p>2.5 Modernizácia verejného rozhlasu</p> <p>2.6 Vybudovanie informačných tabúl</p>	<p>3.1 Zabezpečenie odvádzania a čistenia odpadových vôd</p> <p>3.2 Zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou</p> <p>3.3 Zefektívnenie systému nakladania s odpadom</p> <p>3.4 Znižovanie emisií tuhých znečisťujúcich látok a skleníkových plynov</p> <p>3.5 Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov – Obecný úrad</p> <p>3.6 Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov – Materská škola</p> <p>3.7 Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov – KSSÍ.</p>

Na základe prijatých strategických cieľov, ktoré sú definované v 3 prioritách programu bol vytvorený súbor špecifických cieľov. Dosiachnutie špecifických cieľov PHSR obce bude zabezpečené prostredníctvom realizácie opatrení a aktív popísaných v nasledovnej tabuľke.

C PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť PHSR nadväzuje na strategickú časť a obsahuje najmä zoznam opatrení a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce.

Tabuľka č. 14 Opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým prioritám

Opatrenie	Projekt	Termín realizácie	Zdroje	Prioritná oblasť
1.1 Zaistenie dostupnosti a variability sociálnych služieb, deinštitucionalizácia a humanizácia sociálnych služieb	1. Rekonštrukcia objektu – zriadenie komunitnej starostlivosti 2. Obstaranie nehnuteľnosti (zakúpenie RD) pre sociálnu činnosť	2015-2020	Fondy EÚ	Sociálna politika
1.2 Podpora kultúrneho, športového a spolkového života	1. Rôzne kultúrne akcie v obci	2015-2020	UNSK, vlastné zdroje	Sociálna politika
1.3 Modernizácia školských a kultúrnych zariadení	1. Modernizácia materskej školy	2015-2020	Vlastné zdroje, dotácia Ministerstvo školstva	Sociálna politika
2.1 Modernizácia a rekonštrukcia ciest II. III. tr. a napojenie na nadradenú dopravnú infraštruktúru	1. Rekonštrukcia miestnych komunikácií 2. Rekonštrukcia chodníkov	2015-2020	Fondy EÚ	Hospodárska politika
2.2 Budovanie cyklistickej infraštruktúry	1. Zriadenie parkoviska pre bicykle	2015-2020	Fondy EÚ	Hospodárska politika
2.3 Podpora modernizácie zariadení sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti	1. Vytvorenie vhodných podmienok pre zariadenie sociálnych služieb	2015-2020	Fondy EÚ	Hospodárska politika
2.4 Modernizácia verejného osvetlenia v obci	1. Modernizácia verejného osvetlenia v obci	2015-2020	Fondy EÚ	Hospodárska politika
2.5 Modernizácia verejného rozhlasu	1. Modernizácia verejného rozhlasu	2015-2020	Fondy EÚ	Hospodárska politika
2.6 Vybudovanie informačných tabúľ	1. Vybudovanie informačných tabúľ	2015-2020	vlastné zdroje	Hospodárska politika

3.1 Zabezpečenie odvádzania a čistenia odpadových vôd	1. Rekonštrukcia verejnej kanalizácie 2. Vybudovanie verejnej kanalizácie v novovytvorených lokalitách	2015-2020	Fondy EÚ, Envirofond	Environmentálna politika
3.2 Zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou	1. Výstavba nových a rozšírenie siete existujúcich verejných vodovodov	2015-2020	Fondy EÚ, Envirofond	Environmentálna politika
3.3 Zefektívnenie systému nakladania s odpadom	1. Vytvorenie zberného dvora - separovanie odpadov 2. Odstránenie nelegálnych skládok	2015-2020	Fondy EÚ, Envirofond	Environmentálna politika
3.4 Znižovanie emisií tuhých znečisťujúcich látok a skleníkových plynov	1. Vytvorenie zeleného koridoru v katastri obce popri cyklotrase v smere od M. Vozokán po obec 2. Zelená výsadba oddeľujúca areál poľnohospodárskeho družstva od obytnej zóny pri toku Žitava, kat. územie Tesáre nad Žitavou	2015-2020	Fondy EÚ, vlastné zdroje	Environmentálna politika
3.5 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov	1. Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov – Obecný úrad 2. Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov – Materská škola 3. Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov – KSSI.	2015-2020	Fondy EÚ	Environmentálna politika

D REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť PHSR nadväzuje na programovú časť. Realizačná časť obsahuje najmä:

- východiská a popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia
- akčný plán s výhľadom na roky 2015-2016

D.I Východiská a popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii

Legislatíva:

Realizácia začína po vypracovaní a schválení PHSR v obecnom zastupiteľstve a zabezpečuje ju počas platnosti PHSR v zmysle platnej legislatívy o podpore regionálneho rozvoja samospráva. Podľa § 12. zákona NR SR č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja: „Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja: ... **b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis.**“

Iné:

Obecný úrad Tesárske Mlyňany má na programovej a projektovej úrovni dostatočné skúsenosti – realizácia projektov zo štrukturálnych fondov v programovom období 2007-2013, príprava a realizácia projektov financovaných zo štátu, z UNSK v rokoch 2007-2013.

D.II Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie

Organizačné zabezpečenie:

Obec vykonáva realizáciu prostredníctvom svojich orgánov. Samospráva zabezpečuje jedenkrát ročne získanie a spracovanie pripomienok úradu, poslancov, verejnosti.

Obecné zastupiteľstvo:

Vo vzťahu k realizácii PHSR zastupiteľstvo berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Zastupiteľstvo schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových

zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu obce. Zastupiteľstvo každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy, rozhoduje o zmenách a aktualizácii programu.

Starosta:

Najvyšším orgánom obce a jeho predstaviteľom je starosta obce. Rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom vyhradené zastupiteľstvu. Starosta riadi proces realizácie, na programovej úrovni podpisuje uznesenie obecného zastupiteľstva o strategickej časti dokumentu, schválenie celého dokumentu, vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom.

Inštitucionálne zabezpečenie:

Inštitucionálne a administratívne zabezpečuje veci zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom obecný úrad.

Tabuľka č. 15: Zabezpečenie činností v realizácii PHSR

Činnosť	OZ	Starosta	Komisie OZ	OcÚ	Externé prostredie
Príprava	Schvaľuje	Riadi	Hodnotí	Spolupracuje	Vykonáva
Financovanie	Schvaľuje	Riadi	Hodnotí	Vykonáva	-
Implementácia	Schvaľuje	Riadi	Hodnotí	Spolupracuje	Vykonáva
Hodnotenie	Schvaľuje	Riadi	-	Vykonáva	-
Monitoring	Schvaľuje	Riadi	Hodnotí	Vykonáva	-
Kontrola	Schvaľuje	Riadi	Navrhuje	-	-

Zdroj: Vlastné spracovanie

Výkon činností v obci zabezpečuje starosta obce. Pre zabezpečenie a koordináciu činností – realizáciu programov financovaných z iných zdrojov spolupracuje s externými subjektmi, čím sa zabezpečený plynulý tok informácií potrebných pre realizáciu PHSR, ako aj činností spojených s prípravou projektov a prípravou žiadostí o doplnkové zdroje financovania.

D.III Stručný popis komunikačnej stratégie

Hlavným cieľom komunikačnej stratégie je komunikácia s občanmi a dosiahnutie stavu, aby bol každý občan informovaný o všetkých súvislostiach, ktoré pre neho z PHSR a jeho realizácie vyplývajú, informovaný včas, v dostatočnom rozsahu a primeranou formou. Hlavný nástroj komunikácie bude webová stránka, úradná tabuľa.

Tabuľka č. 16 : Plán komunikácie, hodnotenia a monitoringu realizácie obce Tesárske Mlyňany

P.č.	Časový rámec	Miesto	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1	05/2015	OcÚ	Občania	Materiál na rokovanie OZ	PHSR	Návrh dokumentu	Uznesenie
2	09/2016	OcÚ	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2015	Kontrola uznesenia 2015, hodnotiaci správa PHSR	Monitorovacia správa 01, Uznesenie OZ
3	09/2016	OcÚ	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Akčný plán PHSR na roky 2017-2018	PHSR – Metodika vypracovania	Návrh akčného plánu
4	09/2017	OcÚ	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2016	Kontrola uznesenia 2015, hodnotiaci správa PHSR	Monitorovacia správa 02, Uznesenie OZ
5	09/2018	OcÚ	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2017	Kontrola uznesenia 2016, hodnotiaci správa PHSR	Monitorovacia správa 03, Uznesenie OZ
6	09/2018	OcÚ	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Akčný plán PHSR na roky 2019-2020	PHSR – Metodika vypracovania	Návrh akčného plánu
7	09/2019	OcÚ	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2018	Kontrola uznesenia 2017, hodnotiaci správa PHSR	Monitorovacia správa 04, Uznesenie OZ
8	09/2020	OcÚ	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za rok 2019	Kontrola uznesenia 2018, hodnotiaci správa PHSR	Monitorovacia správa 05, Uznesenie OZ
9	09/2021	OcÚ	Občania	Materiál na rokovanie OZ	Vyhodnotenie plnenia PHSR za roky 2014-2020	Kontrola uznesenia 2018 hodnotiaci správa PHSR	Monitorovacia správa 05, Uznesenie OZ

Zdroj: vlastné spracovanie

D. IV Systém monitorovania a hodnotenia

Monitorovanie PHSR bude dlhodobým procesom vykonávaním počas celej platnosti PHSR až do jeho platnosti. Cieľom monitorovania bude získanie informácií o plnení opatrení zameraných na zmenu negatívnych prvkoch.

Monitorovanie plnenia PHSR bude obsahovať nasledovné činnosti:

- každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PHSR,
- spracovanie akčných plánov na nasledujúce roky
- kontrola uznesení
- monitorovacie správy za príslušný rok, schválené v OZ

Samospráva raz ročne získa a spracuje pripomienky obecného úradu, poslancov a verejnosti a urobí prípadne korekcie.

Hodnotenie sa bude vykonávať systematicky počas celého trvania PHSR až po predloženie správy z hodnotenia programu (r. 2021). Hodnotenie sa vykonáva len na operatívnej úrovni (strategické hodnotenie nie je pre túto úroveň dokumentu povinné), ktoré sa zakladá na každoročnom hodnotení – hodnotiacia a monitorovacia správa, ktoré budú schvaľované v obecnom zastupiteľstve. Výsledkom bude hodnotiacia správa za príslušný rok, ktorá hodnotí pokrok k dosiahnutiu stanovených cieľov jednotlivých prioritných oblastí.

D. V Akčný plán na obdobie dvoch nasledujúcich rokov

Akčný plán je pre Obec Tesárske Mlyňany spracovaný na obdobie dvoch rokov, a to roky 2015-2016. Je spracovaný podľa jednotlivých prioritných oblastí a obsahuje všetky projekty všetkých opatrení. Neaktívne projekty sú označené skratkou N/A.

Tabuľka č. 17 Akčný plán pre prioritnú oblasť: **Sociálna politika**

Projekt	Termín	Zodpovedný	Zdroj financovania
1. Rekonštrukcia objektu – zriadenie komunitnej starostlivosti	2016	Starosta	Vlastné zdroje, fondy EÚ
2. Obstaranie nehnuteľnosti – zakúpenie RD pre sociálnu činnosť	N/A	N/A	N/A
3. Rôzne kultúrne	2015-2016	Starosta	Vlastné zdroje, UNSK

akcie v obci			
4. Modernizácia materskej školy	2016	Starosta	Vlastné zdroje, dotácia ministerstvo školstva

Tabuľka č. 18 Akčný plán pre prioritnú oblasť: **Hospodárska politika**

Projekt	Termín	Zodpovedný	Zdroj financovania
1. Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2015-2016	Starosta	Dotácie
2. Rekonštrukcia chodníkov	2016	Starosta	Dotácie
3. Zriadenie parkoviska pre bicykle	N/A	N/A	N/A
4. Vytvorenie vhodných podmienok pre zariadenie sociálnych služieb	N/A	N/A	N/A
5. Modernizácia verejného osvetlenia v obci	N/A	N/A	N/A
6. Modernizácia verejného rozhlasu	2016	Starosta	Vlastné zdroje
7. Vybudovanie informačných tabúl	2015	Starosta	Vlastné zdroje

Tabuľka č. 19 Akčný plán pre prioritnú oblasť: **Životné prostredie**

Projekt	Termín	Zodpovedný	Zdroj financovania
1. Rekonštrukcia verejnej kanalizácie	N/A	N/A	N/A
2. Vybudovanie verejnej kanalizácie v novovytvorených lokalitách	N/A	N/A	N/A
3. Výstavba nových a rozšírenie siete existujúcich verejných vodovodov	N/A	N/A	N/A
4. Vytvorenie zberného dvora- separovanie odpadov	N/A	N/A	N/A
5. Odstránenie nelegálnych skládok	N/A	N/A	N/A
6. Vytvorenie zeleného koridoru v katastri obce popri cyklotrase v smere od M. Vozokán po obec	2015-2016	Starosta	Vlastné zdroje, fondy

7. Zelená výsadba oddeľujúca areál poľnohospodárskeho družstva od obytnej zóny pri toku Žitava, kat. územie Tesáre nad Žitavou	2015-2016	Starosta	Vlastné zdroje, fondy
8. Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov – Obecný úrad	N/A	N/A	N/A
9. Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov – Materská škola	N/A	N/A	N/A
10. Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov - KSSI	N/A	N/A	N/A

Zdroj: vlastné spracovanie

E Finančná časť

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie PHSR obce.

Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení a aktivít,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR

Zdroje financovania realizácie PHSR je možné rozčleniť na dve základné kategórie:

Riadne zdroje finančného zabezpečenia

Verejné zdroje

- štátny rozpočet,
- štátne účelové fondy (Environmentálny fond , Štátny fond rozvoja bývania, Recyklačný fond),
- rozpočet vyšších územných celkov (VÚC Nitra),
- rozpočet obce.

Iné zdroje

- prostriedky fyzických osôb,
- prostriedky právnických osôb,
- úvery,
- príspevky medzinárodných organizácií,
- iné prostriedky.

Doplnkové zdroje finančného zabezpečenia

- finančné prostriedky z Európskej únie (programovacie obdobie 2014-2020)

Model viaczdrojového financovania jednotlivých projektov

Financovanie jednotlivých projektov bude viaczdrojové, pričom závisieť od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa opierať o zdroje obce, štátu, EÚ, VÚC a súkromné zdroje. Vyčíslenie jednotlivých zámerov bolo stanovené kvalifikovaných odhadom, prieskumom a taktiež sa vychádzalo z existujúcich výkazov výmer/rozpočtov projektantov. Finálne podoby budú súčasťou ŽoNFP a budú vychádzať najmä z procesu verejného obstarávania.

Formulár č. 1 - Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica

Viaczdrojové financovanie							
Projekt	Celkové náklady (EUR)	Verejné zdroje v EUR					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
1.1.1.	230 000	184 000	34 500	0	11 500	230 000	0
1.1.2.	120 000	0	0	0	40 000	40 000	80 000
1.2.1.	25 000	0	0	12 000	13 000	25 000	0
1.3.1.	100 000	0	80 000	0	20 000	100 000	0
2.1.1.	1 200 000	960 000	120 000	0	120 000	1 200 000	0
2.1.2.	320 000	256 000	32 000	0	32 000	320 000	0
2.2.1.	28 000	22 400	2 800	0	2 800	28 000	0
2.3.1.	0	0	0	0	0	0	0
2.4.1.	120 000	0	114 000	0	6 000	120 000	0
2.5.1.	60 000	0	57 000	0	3 000	60 000	0
2.6.1.	5 000	0	0	0	5 000	5 000	0
3.1.1.	1 500 000	0	1 425 000	0	75 000	1 500 000	0
3.1.2.	750 000	0	712 500	0	37 500	750 000	0
3.2.1.	340 000	0	323 000	0	17 000	340 000	0
3.3.1.	280 000	0	266 000	0	14 000	280 000	0
3.3.2.	150 000	0	142 500	0	7 500	150 000	0
3.4.1.	40 000	32 000	8 000	0	0	40 000	0
3.4.2.	15 000	0	0	0	15 000	15 000	0
3.5.1.	20 000	11 600	1 200	0	7 200	20 000	0
3.5.2.	34 000	19 720	2 040	0	12 240	34 000	0
3.5.3.	30 000	17 400	1 800	0	10 800	30 000	0
Spolu	5 367 000	1 588 120	3 133 340	7 000	43 540	5 287 000	80 000

Zdroj: vlastné spracovanie

Indikatívny finančný plán

Tabuľka č. 20 Indikatívny finančný plán

Priority	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Spolu v €
Sociálna politika	4 200	124 200	234 000	54 200	54 200	4 200	0	475 000
Hospodárska politika	0	568 000	400 000	460 000	300 000	5 000	0	1 733 000
Environmentálna politika	0	30 000	476 500	902 500	1 000 000	750 000	0	3 159 000

Zdroj: vlastné spracovanie

System hodnotenia a zaradovania projektov do financovania

Pri schvaľovaní financovania jednotlivých projektov je nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam vo vzťahu k rozvoju obce.

Najvyššiu prioritu majú projekty, ktoré vyplývajú priamo z legislatívy (SR, EÚ) a projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Do kategórie s vysokou prioritou sú zaradené projekty s oporou vo VZN obce, projekty MAS a projekty s vydaným právoplatným stavebným povolením a ukončeným procesom verejného obstarávania.

Strednú prioritu majú projekty, ktoré majú možnosť uchádzať sa o cudzie a doplnkové zdroje financovania (majú oporu v programovej štruktúre operačných programov a prioritných osí EŠIF). Do kategórie 4 a 5 spadajú projekty nachádzajúce sa vo fáze úvah (bez stavebného povolenia či ukončeného procesu VO).

Formulár F2 - Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium - Opis podmienok pre zaradenie do priority	Projekt
1	Najvyššia	a) Projekty vyplývajúce zo zákona a/alebo legislatívy EÚ b) Projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu c) Projekty hodné osobitného zreteľa Splnená jedna z podmienok	
2	Vysoká	a) Projekty vyplývajúce a podporené v rámci VZN obce b) Projekty s právoplatným stavebným povolením a ukončeným VO c) Projekty MAS	

		Splnená jedna z podmienok	
3	Stredná	Projekty, ktoré majú možnosť uchádzať sa o cudzie a doplnkové zdroje financovania	
4	Nízka	a) Projekty definované ako zámery / v štádiu úvah.	1.1.1., 1.1.2., 1.2.1., 1.3.1, 2.1.1., 2.1.2., 2.2.1., 2.3.1., 2.4.1., 2.5.1., 2.6.1.,3.1.1., 3.1.2., 3.2.1., 3.3.1, 3.3.2., 3.4.1., 3.4.2., 3.5.1., 3.5.2., 3.5.3.
5	Najnižšia	Ostatné	

Zdroj: vlastné spracovanie

Záver

Dokument PHSR obce Tesárske Mlyňany je rozvojový dokument obce – vyjadruje víziu obce. PHSR obce Tesárske Mlyňany je strednodobý programovací dokument s časovým horizontom 5 rokov. Tento programovací dokument bol spracovaný ako podporný dokument pre stanovenie prioritných rozvojových oblastí, strategických cieľov, priorít, opatrení a aktivít rozvoja obce Tesárske Mlyňany.

Z hľadiska štruktúry PHSR obce Tesárske Mlyňany je rozčlenený na tieto časti:

- V prvej časti je analyzovaný stav jednotlivých oblastí územia obce
- Druhá časť je strategická, obsahuje stratégiu rozvoja obce, určuje hlavné ciele a priority
- Tretia časť je programová časť, obsahuje prioritné oblasti, definuje strategické ciele v prioritných oblastiach, zoznam opatrení na zabezpečenie realizácia rozvoja obce
- Štvrtá časť je realizačná, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu obce, táto časť obsahuje aj akčný plán na obdobie 2015-2016.
- Posledná časť je finančná, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít programu rozvoja obce.

Vykonávanie jednotlivých opatrení bude závisieť od mnohých faktorov, najmä finančnej náročnosti priorít. PHSR je dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority, opatrenia a aktivity. Program obce Tesárske Mlyňany schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Tesárskych Mlyňanoch, ktoré taktiež realizuje monitorovanie a hodnotenie.

Formulár č. Z 1 - Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	<ul style="list-style-type: none"> - Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Tesárske Mlyňany na roky 2014 – 2020 - Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce. - Dokument je štruktúrovaný podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC (v zmysle novely Zákona NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja schválenej vládou SR 18. Júna 2014).
Spracovanie	<ul style="list-style-type: none"> - Spracovanie: spracovanie PHSR vykonala obec vo vlastnej réžii - Autorský kolektív: Bc. Lucia Behúlová, Ing. Ondrej Hanušovský - Obdobie spracovania: 15.12. 2014 – 28.04.2015 - Riadiaci tím: Ing. Štefan Valkovič, Bc. Lucia Behúlová - Pracovná skupina: Ing. Štefan Valkovič, Bc. Lucia Behúlová, Ing. Hanušovský

Prerokovanie	<ul style="list-style-type: none"> - Prerokovanie v orgánoch samosprávy (výbory, komisie, rada) - Verejné pripomienkovanie: 30.04.2015 - Posudzovanie SEA – nerelevantné
Schválenie	<ul style="list-style-type: none"> - Návrh na uznesenie zastupiteľstva

Zoznam skratiek

ČOV – čistička odpadových vôd

DPH – daň z pridanej hodnoty

DPPO – daň z príjmov právnických osôb

DHZ – Dobrovoľný hasičský zbor

ESO – efektívna, spoľahlivé a otvorené

EÚ – Európska únia

ha – hektár

l/s – litrov za sekundu

MAS – miestna akčná skupina

m.n.m – metrov nad morom

m² – metrov štvorcových

NR SR – Národná rada Slovenskej republiky

OZ – obecné zastupiteľstvo

PHSR – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

PO – prioritná oblasť

SR – Slovenská republika

ŠK – športový klub

UNSK – Nitriansky samosprávny kraj

VÚC – Vyšší územný celok

VZN – všeobecné záväzné nariadenie

Z.z. – zberka zákonov

ŽoNFP – žiadosť o nenávratný finančný príspevok